

Jorasmaa Johanna

20.09.2020

Kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa - kuvat toiminnanohjauksen tukena

A picture is worth a thousand words - pictures supporting self management skills

Digitaalisessa muodossa Bulb-verkkoalustalle toteutetun prosessi portfolio muotoisen opinnäytetyön kehittämistavoitteena oli tuottaa lapsiryhmälle toiminnanohjausta tukevaa kuvamateriaalia, sekä hankkia tietoa toiminnanohjauksen kehityksestä ja sen tukemisesta. Kehitystyön tuloksen syntynyt kuvamateriaali otettiin käyttöön lapsiryhmässä. Lisäksi se jaettiin kyseisen varhaiskasvatustyön työntekijöiden vapaaseen käyttöön. Kehitystyön aihevalinta pohjautui lapsiryhmän tarpeisiin, sekä henkilökohtaiseen kiinnostukseen kuvien käytön lisäämisestä sekä kehittämistä kaikkia ryhmän lapsia hyödyttävään suuntaan. Kehittämistyön kohderyhmänä oli 3-4 vuotiaiden, 14 lapsen ryhmä. Ryhmän lapsista kaksi puhui äidinkielenään suomea ja loput 12 olivat suomi toisena kielenä oppijoita. Kehittämistyössä kuvatuon teoreettinen viitekehys rajattiin toiminnanohjauksen tukemiseen, koska siitä hyötyvät kaikki ryhmän lapset. Kehittämistyön kautta haluttiin vahvistaa ryhmän lasten toiminnanohjausta erityisesti siirtymätilanteissa, joissa lapsilla esiintyy herkästi levottomuutta, sekä arjen struktuurin osalta, lisäämällä kuvien sekä kuvitettujen toimintaohjeiden käyttöä ryhmässä. Aiempaa tietoa kuvien käytöstä toiminnanohjauksen tukena tavallisessa varhaiskasvatuksen ryhmässä ei juurikaan ole saatavilla, joten teorioiden yhdistäminen jäi pitkälti tekijän vastuulle.

Varhaiskasvatus lain (2018) ensimmäisen luvun kolmannessa pykälässä asetetaan varhaiskasvatustoiminnalle tavoitteet. Tavoitteista opinnäytetyön kehittämistavoitteeseen liittyvät ainakin: lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tavoite, lapsen oppimisen tukemisen tavoite, sekä kehittävän ja oppimista edistävän kasvuympäristön tavoite. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2018) sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (2019) kirjattuihin laaja-alaisen osaamisen taitoihin opinnäytetyö linkittyy, itsensä huolehtimisen ja arjen taitojen tavoitteiden osalta. Lisäksi kehittämistyössä toteutettiin Vasu perusteiden ja Helsingin kaupungin Vasun tavoitteeseen oppimisympäristön kehittämisestä.

Prosessi portfolio koostuu sivuista ja kokoelmista, joissa esitellään teoreettinen viitekehys, kuvien valinta- ja valmistusprosessi sekä valmis kuvamateriaali ja sen käyttöönotto kohderyhmänä olleessa lapsiryhmässä. Portfolio sisältää myös opinnäytetyöprosessin pohdintaa, työelämän palautetta, sekä henkilökohtaisemman päiväkirja osuuden. Opinnäytetyön teoreettisessa osuudessa tarkastellaan toiminnanohjauksen, itsesäätelyn ja struktuurin käsitteitä sekä niiden yhteyttä toisiinsa. Kehittämistyön konkreettisina tuotoksina valmistui aikuisen mukana kulkeva 26 kuvan vihjekuvanippu, kuvitettu päiväjärjestys/aamupiiri, toimintatauluja, ensin-sitten kuvapohjia, puheutumisen liittyviä kuvia sekä erilaisia odotustilanteita tukevia kuvia. Kuvien käyttöönottoa ehdittiin seurata reilun kuukauden ajan. Tässä ajassa huomattiin, että kaikki ryhmän lapset hyötyivät kuvien käytöstä toiminnanohjauksen tukena. Siirtymätilanteet muodostuivat rauhallisemmiksi ja lapset osasivat toimia itsenäisemmin esimerkiksi vessassa kuvitettujen toimintaohjeiden tuella.

Asiasanat: toiminnanohjaus, itsesäätely, struktuuri, kuvatuki